

Rødt er julens farge

Julen er en høytid der nære og kjære står i sentrum. Kanskje er det ikke så rart at kjærlighetens farge, er den vi vender tilbake til hvert år. Men har nissen alltid vært rød?

Rødt er kjærlighetens farge, og er vel den assosiasjonen som gjorde at Santa Claus i England og USA fra tidlig på 1900-tallet ble avbildet nettopp med en rød drakt.

Julen er ment å være kjærlighetens høytid fremfor noen. Og da er rødt perfekt!

Men hva mer vet du om denne julens farge?

Kirken velger hvitt

I kirken er det i midlertid ikke rødt som er den viktigste julefargen, men hvitt.

I kirken står hvitt for glede og lys. Og den regnes som renhetens farge. Hvitt brukes i juletiden, med unntak av 2. juledag. Hvitt skal det være 1. juledag, nyttårsaften og nyttårsdag.

Men i kirken er også rødt en av de liturgiske fargene.

Rødt er fargen for Ånden og kirken, blod, ild og martyrium. Men når bruker kirken rødt i julehøytiden?

Det er Stefanusdagen, 2. juledag, som er til minne om kirkens første martyr, diakonen Stefanus.

Rød er nissen

I dag kjenner vi alle julenissen som rød. Men han har ikke bestandig vært like rød.

Opprinnelig het han Sankt Nikolaus, og kom fra det som i dag er Tyrkia. Den har ingenting å gjøre med den norske fjøsnissen, en vette som passet på gården. Fjøsnissen hadde rød nisselue og grå klær, gjerne nikkers.

Julenissen og fjøsnissen har opprinnelig kun betegnelsen nisse som felles, en betegnelse som kan henføres til mannsnavnet Nils, en nordisk kortform av mannsnavnet Nikolas eller Nikolaus.

Coca-Cola sto for kommersialiseringen av julenissen, som dermed ytterligere fikk befestet julenissen som rød. Dette ifølge folkloristen Velle Espeland, som har skrevet boken "Julenissen og andre nissar".

I 1931 lagde den amerikanske reklametegneren Haddon Sundblom, på oppdrag fra Coca-Cola, en reklameplakat med en brusdrikkende julenisse. Plakaten ble raskt populær.

Det var også Sundblom som lanserte det store hvite skjegget, det røde antrekket med hvite skinnkanter og den røde topplua. Året etter sto Walt Disney for to korte tegnefilmer med Sundbloms nisse i hovedrollen.

Dagens europeiske julenisse er den amerikanske Santa – med ett unntak. I Europa har nissen

beholdt den fotside kappen som sankt Nikolaus gikk kledd i. Fargen på kappen er imidlertid Coca-Cola rød.

Blodsbånd

Ifølge Sirkel teknisk kunstmagasin, var rød oker det første pigmentet som ble brukt av mennesker. Det ble brukt til blant annet hulemalerier og kroppsmaling. Lysektheten er perfekt.

Rød oker er naturlig jernoksid, hematitt – i prinsippet akkurat det samme som rust. Naturfolk har gjennom historien hatt forestillinger om at rødfargen fra jorda, var rester av blodet til mytiske helter. At det røde jernet på et vis hadde en forbindelse med det røde blodet. I dag vet vi at det er jernet i oss som farger blodet rødt.

Ordet for jern på finsk er fra gammelt av rauta, etymologisk i slekt med rød.

I tillegg finnes røde fargestoff som stammer fra lus. Har du sjekket innholdsfortegnelsen på leppestiften?

Stoffet er godkjent i EU med nummeret E120 og kalles karmin eller kochenille. Enkelte religiøse grupperinger har lenge protester mot at saft og en lang rekke produkter inneholder insekter.

Ordet karmin stammer via arabisk og latin fra sanskrit krmi-ja, «laget av insekter».

Rimelige syntetiske farger kom på 1870-tallet.

En sterk farge

Lene Bjerregaard, forfatter av «Den nye helhedsfarvelære» og «Farveordbog» sier at en sterk mettet rød er så aktiverende at det kun er de færreste som orker å oppholde seg i et rødt lokale over lengre tid. Røde nyanser kan stresse kroppen, og bør brukes med forsiktighet. Mørkerøde nyanser som

kirsebærrød, vinrød og brunlig rød (sienna) kan av og til benyttes i spisestue, trapp og entré, hvor den vil gi varme og hygge.

Sterk rød bør ikke brukes i et barnerom eller soverom.

Tove Steinbo i boken «Fargene forteller» mener at rødt er et godt valg på en kald vinterdag, da den vil ønske deg velkommen på en intim og innbydende måte.

For mer informasjon:

Inspirasjon interiør

INTAG

Nordsjö